

Tamm i

JENNI
KOKANDER

YKSI
MILJOONASTA

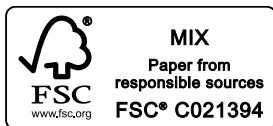
Jenni Kokander

YKSI MILJOONASTA

TAMMI

HELSINKI

© Jenni Kokander ja Tammi 2022
Tammi on osa Werner Söderström Osakeyhtiötä
ISBN 978-952-04-3553-0
Painettu EU:ssa

*Kirja on omistettu niille,
jotka etsivät neliapiloita.*

Harri Elias Alholan kuulustelu

Mies on kuin karikatyyri lahkajohtajasta. Tummat kiiltävät hiukset valuvat vapaina vaalean pellavapaidan rinnuksille. Hänen hymynsä ulottuu silmiin. Näyttää melkein kuin tilanne huvittaisi häntä.

Lauri Siivolan tekisi mieli lyödä miestä avokämmenellä, jotta tämä heräisi. Hän vihaa uskovaisten kuulustelemista, ja tämä herra edustaa selvästi todellisuudesta vieraantuneinta ainesta. Kun mies avaa suunsa, hänen heleä huoleton äänensä korostaa vaikutelmaa entisestään.

– Mikael ei ole tehnyt pahaa kenellekään. Vaikka hänen äitinsä on repinyt pojan irti yhteydestä, jumala kulkee hänen mukanaan.

Siivolaa närästää. Hän ei ole syönyt aamupalaa lääkärin kehotuksesta huolimatta ja nyt ärtynyt vatsa ilkkuu hänelle.

– En kysynyt mielipidettänne. Kysyin, onko teillä käsitystä poikanne tämänhetkisestä olinpaikasta?

– Hän asuu äitinsä luona, eikä minulla ole virallista huoltajuutta. En ole nähnyt poikaa useaan vuoteen.

Harri Alhola on selvästi maallisten asioiden yläpuolella. Hän ei näytä reagoivan mitenkään kahdeksanvuotiaan poikansa katoamiseen.

– Teillä ei siis ole mitään käsitystä missä poikanne voisi olla?

Mies katselee kattoa kuin etsisi sieltä vastausta. Ehkä yhteys jumalaan on niin tiivis, että lähetys tulee läpi, vaikka välissä on neljä kerrosta, Siivola ajattelee.

Hän katsoo vaivihkaa kelloaan. Hänen ja Johanneksen pitäisi lähteä kahdenkymmenen minuutin kuluttua kuulemaan patologin lausuntoa, eikä hän tiedä missä Johannes vitkuttelee. Kaisa olisi sittenkin pitänyt ottaa tutkintaan mukaan, tai antaa vaikka vain tämä kuulustelu hänelle. Päivästä on tulossa pitkä ja Kaisan ketterät aivot olisivat olleet hyvä lisä. Siivola ei kuitenkaan suostu katumaan. Kaisa on itse päättänyt pysyä etäällä Siivolasta. Tämä kuulustelu ei edes varsinaisesti liity heidän tutkintaansa, vaan pojan etsintään. Kaisa olisi voinut hoitaa yksin tämän pyhimyksen.

Siivola ei halua uskoa, että pojalla on mitään tekemistä henkirikoksen kanssa. Poika on vain sattumalta osunut paikalle. Siivola havahtuu ajatuksistaan. Mies tuijottaa häntä lempeästi.

– Mikael on fiksu poika. Te ette tule löytämään häntä, ellei hän itse halua.

– Meillä on velvollisuus etsiä poikanne. Hän on kahdeksanvuotias.

Mies laskee kätensä pöydälle. Pitkät sormet melkein hipaisevat kuulakärkikynää Siivolan kädessä. Mies kumartuu vähän eteenpäin kuin aikoi kertoa salaisuuden.

– Teillä ei ole mitään syytä olla pojasta huolissaan.

– Me olemme ryhtyneet lain velvoittamiin toimenpiteisiin. Vaikka te ajattelisitte, että poika on herran huomassa, meidän viranomaisten on toimittava lain ja asetusten mukaan. Me emme voi uskoa hyvään tahtoon. Teidän

poikanne on joutunut kohtaamaan sellaista, mitä aikuisenkin on vaikeaa käsitellä. Yksi miehistäni jäi suoraan ulos tutkinnasta nähtyään rikospaikan.

Näyttää kuin Siivolan purkaus olisi mennyt kuuroille korville. Harri Alhola katselee käsiään kuin olisi juuri tullut manikyyristä ja näyttää tyytyväiseltä.

– Olisiko tällä naisella ollut syytä kärsiä rangaistus?

Siivola ei hetkeen ymmärrä mistä Harri Alhola puhuu. Hän ei halua ymmärtää. Tämä Jeesuksen näköinen mies, jonka kahdeksanvuotiaan pojan pieniä kädenjalkia on rikospaikka täynnä, kysyy vilpittömin silmin, olisiko mahdollista, että uhri ansaitsi tulla tapetuksi.

– Pojastanne on tehty useita lastensuojeluilmoituksia ja hänen asioitaan seurataan tiiviisti. En usko, että hän on syyllinen, mutta olen kiinnostunut kuulemaan teiltä, epäilettekö te todella poikanne tappaneen naisen?

– Mikael pystyy ihmeellisiin asioihin, jos tahtoo. Hänet on kasvatettu olemaan hyvyyden puolella. Vaikka minun ja Mikaelin äidin välit ovat rikkoutuneet, niin uskon ettei Mikael ole irtautunut jumalasta.

Siivola miettii, olisiko hänen syytä näyttää miehelle rikospaikkakuvat. Mies on niin ulkona todellisuudesta, että hänet on jotenkin pakotettava tajuamaan. Tai pitäisikö hänet laittaa koppiin? Olisiko perusteltavissa, että mies on vaaraksi itselleen ja muille? Puheet ovat niin mielipuolisia, ettei tuollainen henkilö saisi kulkea vapaalla jalalla. On paljon vaikeampaa saada ihminen tuomittua puheistaan tai henkisestä väkivallasta kuin fyysisen koskemattomuuden loukkaamisesta. Vaikka olisi repinyt toisen sanoillaan riekaleiksi, voi päästä kuin koira veräjistä. Jos haavat eivät näy, ne eivät kelpaa todisteeksi.

– Olette eronneet pojan äidin kanssa, mutta miksi ette pidä yhteyttä poikaan?

– Lähetän kirjeitä. Jouluna ja muina lapsille tärkeinä päivinä. Assistenttini toimittaa ne.

– Te ette siis tapaa poikaa?

– Minua on kielletty olemasta yhteydessä heihin. Lastensuojeluviranomaisten on ollut vaikea ymmärtää perhekuvioitani. Maailma on muuttunut julmaksi, kun olette antaneet järjestelmän nujertaa teidät. Ette toimi enää kuten luonto tai jumala ohjaa. Katsotte papereista, mikä on oikein ja mikä väärin.

Siivola nostaa katseen. Harri Alhola jatkaa saarnaansa.

– Minun ei ole annettu auttaa poikaani, koska olen vääränlainen. Minun rakkauteni on kuulemma vaaraksi pojalle. Minulla on neljä muutakin lasta. Heille minä saan olla isä, koska heidän äitinsä antaa siihen luvan. Mutta tiesin että tämä päivä tulee.

Mies ristii hoidetut kätensä kuin kiitokseksi tai sinetiksi.

– Tiesitte että tämä päivä tulee?

– Ei mikään ole sattumaa. Kaikki on osa suurta suunnitelmaa. Ihmiset pelkäävät avata silmänsä ajatukselle, että kaikki on ennalta määrättyä. Kaikki tapahtumat ovat yhteydessä toisiinsa ohuilla langoilla, jotka vain harva näkee. Useimmat ihmiset kulkevat side silmillään, pelkäävät ja varautuvat pahimpaan. Kun antaa sydämensä jumalan käsiin, ei tarvitse enää pelätä. Kaikella on yhtäkkiä tarkoitus.

Ovi aukeaa ja Johannes työntyy sisään.

– Sori. Anteeksi.

Jos tämä oli osa jumalan suurta suunnitelmaa, niin Siivola on mukana juonessa. Harri Alholan ilme on näke-

misen arvoinen, kun Johannes ähisee paikalleen pöydän taakse toisessa kädessään muovikassi ja toisessa kansio-pino.

– Minä olen Johannes Andersson. Psykologi ja tämän Laurin oikea käsi. Aivot, jos halutaan sanoa suoraan.

Johannes istuu pöydän ääreen, niin lähelle Siivolaa, että heidän hartiansa koskettavat toisiaan. Johannes ei tapansa mukaan osaa lukea tilannetta, vaan jatkaa huomaamatta, että on tullut kuulusteluun kriittisellä hetkellä.

– Olen toimittanut Kaisalle kaiken tarvittavan, Johannes toteaa Siivolalle samalla kun kumartuu tämän puoleen. Siivola siirtyy tuolillaan kauemmas Johanneksesta.

– Herra Alhola, teidän ei tarvitse murehtia. Poikanne asiat ovat hyvissä käsissä. Kaisa Halla on ottanut asian hoitaakseen. Hän on kokenut kriminaalipsykologi, jolla on pitkä tausta lastensuojelun puolelta.

– En minä ole huolissani. Ihmettelen tätä kaikkea, Harri Alhola sanoo levollisella äänellä.

Siivola seuraa vierestä, kuinka Johannes ohittaa jälleen edessään istuvan miehen ja keskittyy omaksumaansa suuren ymmärtäjän rooliin.

– Aivan. Tilanne on täysin käsittämätön. Haluan kuitenkin ajatella, että tästä seuraa jotain hyvää. Poikanne ja hänen äitinsä elämä on aikamoinen sotku. Luvalla sanoen ymmärrän, että olette halunnut vetäytyä taka-alalle. Olen nähnyt lukuisia vastaavia tapauksia, joissa erotilanne riitaantuu niin pahaksi, ettei huoltajuudesta päästä yhteisymmärrykseen. Äidit ovat äitejä. Asiaan varmaan saadaan joku tolkku, kun Mikael saadaan palautettua kotiin ja käynnistämme kaikki mahdolliset tukitoimet, Johannes selaa papereitaan ja puhuu kansioilleen.

– Nyt olisi kuitenkin olennaista sulkea pois pojan osallisuus tähän ikävään tapahtumasarjaan, jota hän on tahtomattaan joutunut todistamaan.

Harri Alhola nostaa kätensä. Ele on niin voimakas, että Johannes hiljenee. Hän tuijottaa vuoroin kättä, vuoroin Siivola. Kun mies alkaa puhua, Siivola tallaa Johanneksen jalkaa pöydän alla. Tämän on nyt tajuttava pysyä hiljaa.

Kuulusteltavan poistuttua huoneesta Siivola kääntyy Johanneksen puoleen.

– Jos tuollainen jumala on oikeasti olemassa, toivon että Kaisa löytää pojan ennen sitä.

1

Orvokki tietää, ettei hätää ole, vaikka kone kolisee kumeasti ja sen metallinen runko värisee kuin viluisella valaalla. Hän vetää hanskat käsiinsä. Ne ovat täydelliset. Napakat. Hän on kävelemässä matkustamon läpi paikalleen, kun kone kaartaa jyrkästi. Orvokki ottaa tukea paikan 2B selkänojasta ja hymyilee pukumiehelle, joka sujauttaa tietokoneen edessä olevan penkin alle ja katsoo häntä syyllisin silmin. Orvokki rakastaa ammattinsa tuomaa auktoriteettia. Useimmat matkustajat kunnioittavat häntä. Ehkä he kuvittelevat, että heillä on parempi mahdollisuus selvitä hengissä, jos he kohtelevat lentoemäntää hyvin.

Orvokki istuu paikalleen ja kiinnittää turvavyön. Ensimmäisen rivin reunassa istuva nainen on kiusallisen lähellä häntä. Orvokki voi melkein haistaa punaviinin naisen hengityksestä. Ainakin hän voi kuvitella haistavansa, sillä hän tietää tämän juoneen neljä pikkupullollista Gato Negroa. Se on paljon noin pienelle ihmiselle, näin lyhyellä lennolla ja tähän aikaan vuorokaudesta.

Lennoilla juodaan aina. Alhainen ilmanpaine ja kuivuus vievät matkustajilta makuuainia ja toisaalta alkoholi nousee sujuvammin päähän ohuessa ilmassa. Orvokki on mietti-

nyt, olisiko siinä selitys sille, että lennoilla ollaan usein niin humalassa. Tai sitten ihmiset juovat koneessakin pelkoonsa.

Edessä istuva nainen ei ole humalassa. Ei ainakaan häiritsevästi. Hänessä on kyllä jotain muuta häiritsevää. Nainen istuu selkä suorassa ja tuijottaa eteensä kuin suorittaisi keskittymisharjoitusta. Orvokki tietää, että monet jännittävät laskeutumista. Eikä tilannetta helpota, että hetkeä aiemmin lentäjä on kuuluttanut Helsinki-Vantaan ylle ankkuroituneista ukkospilvistä. Vaaraa ei ole, sen hän kokeneena lentoemäntänä tietää. Toisaalta on luonnollista pelätä luonnonvoimia ja kaikkea hallitsematonta. Orvokin mielestä matkustajia ei kannattaisi informoida mistään. Kun lentäjä toteaa nousun jälkeen: ”Olemme saavuttaneet lentokorkeuden. Lennämme nyt 11 kilometrin korkeudessa ja lämpötila koneen ulkopuolella on -50 astetta”, se ei varsinaisesti rentouta lentopelkoisia.

Orvokkia vastapäätä istuva nainen ei pelkää perinteisellä tavalla. Hänen kätensä lepäävät rentoina sylissä eivätkä purista käsinojia. Pelon näkee silmien takana, jos osaa katsoa tarkkaan.

Naisen paksu vaalea tukka on letitetty kauniisti sivulle. Letti lähtee oikealta ohimolta ja palmikko lepää vasemman rinnan päällä. Hänellä on vaalea pehmeä neule, sirot kultaiset korvakorut ja täydellisesti istuvat farkut. Hän istuu hievahtamatta paikoillaan. Ainoastaan silmät räpsyvät ja treenatut reisilihakset jännittyvät farkkujen alla, kun jalat hakevat tukea koneen lattiasta.

Kone yrittää tavoittaa ilmaa alleen. Orvokki pitää siitä tunteesta, kun ollaan ihan pieni hetki vapaassa pudotuksessa ja vatsanpohja ilmoittaa huomanneensa sen. Etu-
penkin nainen näyttää jähmettyneen entisestään. Jos ei

näkisi palmikon nousevan ja laskevan pörröisen paidan rinnuksella, voisi luulla, että hän on lakannut hengittämästä.

Kun ensimmäinen lapsi matkustamossa alkaa itkeä, ei kestä kuin hetki ja kokonainen kuoro huutaa äitiä. Lasten itku ei ole koskaan häirinnyt Orvokkia, pikemminkin vanhempien kömpelyys. Usein vanhemmat hermostuvat lastensa hädästä. Kun heidän hellät keinonsa ovat lopussa, vaihtoehdoksi jää vain syyttää lasta.

Koneen valojen himmentyessä matkustamo rauhoittuu. Ihmiset kai kuvittelevat, että valot himmennetään mukavuuden vuoksi tai että kone tarvitsee kaiken energian laskeutumiseen. Valot himmennetään, jotta matkustajien silmät tottuisivat pimeään. Onnettomuuden sattua ihmisten olisi pystyttävä toimimaan hämärässä matkustamossa.

Orvokki katsoo ulos ikkunasta, johon on huurtunut tähtiä. Tumma pilvi koneen alla välähtelee kuin sen sisältä pyrkisi ulos valohahmojen armeija. Ehkä se on vain jumala, joka yrittää todistella valtaansa. Pörhistelee pilvessä, jotta tajuaisimme pelätä. Jotta kunnioittaisimme ja pysyisimme nöyrinä.

Kapteeni ohjaa koneen laskeutumaan pilven läpi niin, että isotteleva valonhenki jää rätiemään koneen sivulle.

Etupenkin nainen hymyilee yllättäen, kun kova jylinä ja humina täyttävät vaappuvan matkustamon. Hän hymyilee ja katsoo Orvokkia niin ystävällisesti, että tämä säpsähtää ajatuksistaan.

– Meillä on periaatteessa sama työ. Eikö sinunkin tärkein tehtäväsi ole esittää, ettei mitään hätää ole ja että sinä olet asiakkaan luottamuksen arvoinen? Sinä teeskentelet muuten hienosti.

Nainen puhuu hiljaa ja kumartuu samalla niin lähelle Orvokkia kuin hänen turvavyönsä antaa myöten.

– Anteeksi?

Orvokista tuntuu, että naisen jääsiniset silmät porautuvat hänen päänsä läpi. Vaikka katse on ystävällinen, se ei anna vaihtoehtoja. Orvokki yrittää miettiä oikeaa vastausta.

– Kerropa Orvokki, pelkäätkö sinä koskaan?

Orvokki hätkähtää, kun nainen puhuttelee häntä nimellä. Hän on tietoinen rintapielessään olevasta nimikyltistä, mutta tuntuu kuin nainen näkisi enemmänkin. Orvokki nykii hanskaa tiukemmin käteensä ja kääntyy katsomaan ohjaamon käytävälle kuin tarkistaakseen jotain.

– Ethän sinä tietenkään voi tunnustaa pelkääväsi. En minäkään näytä pelkoani, vaikka vastapäätä istuisi elinkautista suorittava murhaaja. Kyllä minä silti välillä pelkään. Se on aivan luonnollista. Se erottaa minut asiakastani. On tervettä pelätä ja vaikka vähän lietsoa itseään. Jotkut tunnetuimmista sarjamurhaajista ovat kertoneet, ettei heidän mielikuvituksensa ole pystynyt tyydyttämään heidän fantasioitaan, joten heidän on pitänyt toteuttaa ne oikeasti. On hyvä, jos pystyy kuvittelemaan kauheudet, niin niitä ei tarvitse kokea.

– Minulla ei ole mitään syytä pelätä. Valppaana pitää tietysti olla.

Orvokki virittää kasvoilleen parhaan hymynsä kääntääkseen keskustelun pois itsestään.

– Tehtäväni on huolehtia matkustajien turvallisuudesta ja viihtyvyydestä. Mutta mitään hätää ei ole. Tämä on ihan normaalia. Kone on valmistettu kestämään paljon pahemmatkin myrskyt.

– Uskon sinua. Uskon että sinun ei tarvitse pelätä mitään. Tiedän miltä se tuntuu. Kun on jo kohdannut pahimman pelkonsa, voi keskittyä toivomaan pelkkää hyvää.

Kone vajoaa niin jyrkästi ja nopeasti, että naisen palmikko hyppää hetkeksi ilmaan. Mies hänen vieressään havahtuu unestaan ja pyyhkii kuolaa poskeltaan.

– Mitä tapahtuu?

– Olemme laskeutumassa. Lensimme ukkosrintaman läpi ja se vähän tärisytti.

Nainen kääntyy katsomaan ulos ikkunasta kuin olisi kylästynyt odottamaan, että Orvokki hylkäisi hetkeksi lentoemännän roolinsa.

Kun kone jättää myrskyn mylvimään yläpuolelleen, aukeaa ikkunasta harmaa maisema.

Pimeässä vedessä uivat tutut saaret ja risteilijät. Koivujen latvat kirkuvat kevättä. Juuri puhjenneet vaaleanvihreät lehdet loistavat synkässä aamussa kilpaa kehäteiden kirjaviiden autojonojen kanssa. Orvokki katsoo naista, joka on keskittynyt kurkistelemaan lähestyvää maisemaa vieressään torkkuvan miehen yli. Nainen näyttää helpottuneelta, kun talot, tiet ja takapihat piirtyvät esiin tilkkutäkistä.

Jokin naisen arviossa kaihertaa Orvokin mieltä. Ehkä se osui liiankin oikeaan. Orvokki toivoo itselleen hyvää. Tänään ainakin. Tänään hän toivoo itselleen pelkkää hyvää.

Koko matkustamo tuntuu huokaisevan helpotuksesta, kun kone vaappuu puiden latvojen tasalla ja kiitotien valot vilkkuvat edessäpäin. Kokenut lentäjä tuo koneen tuulesta huolimatta täydellisesti kiitotien alkuun. Vaikka turvaväly valo palaa ja kuulutus kehottaa matkustajia pysymään paikoillaan, hätäisimmät availevat jo turvavöitään. Ihmiset alkavat etsiä tavaroitaan ja pyöriä paikoillaan, kun kone

kiertää kiitotien kaarella. Myymättä jääneet lakkaliköörit kilisevät Orvokin takana laatikoissaan.

Hän miettii, pitäisikö näpäyttää hätähousuja kertamalla, mitä kaikkea voisi vielä tapahtua. Pitäisikö kuvailla sakkaavat renkaat ja tuleen leimahtava kone, jonka sisällä seisomaan nousseet lentäisivät päin koneen kylkiä ja vammautuisivat niin, ettei heitä saataisi autettua ulos palavasta koneesta ennen kuin se räjähtäisi. Mutta Orvokin tehtävä on luoda turvallisuuden tunnetta ja pitää huolta matkustajista, juuri niin kuin eturivin nainen oli sanonut. Hänen tehtävänsä ei ole pelotella totuudella.

Kun merkkivalo kertoo, että on turvallista avata vyö, Orvokki nousee ja hymyilee naiselle. Tämä alkaa vasta nyt keräillä tavaroitaan. Nainen on muuttunut pehmeäksi ja pörheäksi. Kaikki uhmakkuus on poissa ja hän näyttää vajonneen ajatuksiinsa.

Ihmiset ovat tuuliviirejä, Orvokki ajattelee. Hän tunnistaa itsessäänkin saman. Yhtenä hetkenä viha tai pelko syöksähtää kehoon jostain aivan mitättömästä impulssista ja sammuu yhtä nopeasti kuin syttyikin. Orvokki miettii, mikä hänessä sai naisen reagoimaan niin kärkkäästi. Ehkä hyökkäys tosiaan johtui tunnistamisesta.

Orvokki nyökkää koneen takaosaan merkiksi, että avaisi matkustamon oven. Ihmiset alkavat valua ulos laukkuihin ja taxfree-pusseineen. Käytävälle muodostuu tukos, kun nelihenkinen perhe ei osaa päättää kuka heistä kulkisi etummaisena. Lapset kitisevät ja tunkevat vanhempiansa vierelle, eivätkä tajua liikkua. Orvokki tuntee ärsytyksen kiristävän suupieliään.

Juuri kun hän on ohjeistamassa perhettä liikkumaan ovea kohti, he saavat muodostelmansa kuntoon. Isä kävelee

etummaisena. Hänellä on tyypillinen lomaltapaluunaama. Väsynyt ja hermostunut. Lapset pyörivät isojen pehmolelujensa kanssa ja nuoremman lapsen leuka on niin suklaassa, että näyttää kuin hänellä olisi parta. Isä hymyilee väkinäisesti työntyessään Orvokin ohi putkeen. Äiti nykäisee lasta hupusta, jotta tämä hidastaisi, ja sihisee hampaidensa välistä jotain lapsen korvaan. Poika, jolla on suklaaparta, pysähtyy Orvokin eteen ja toistaa luultavasti äidin suhisevat sanat ”kiitos kyydistä”. Orvokki keskittää tahdonvoimansa virittääkseen kasvoilleen ilahtuneen ilmeen ja ojentaa lapselle koria, jossa on lentoyhtiön logolla varustettuja rapisevia karkkeja.

Etupenkin nainen kävelee perheen vanavedessä. Hänellä on juuri sellainen kirjava takki, jonka Orvokki oli haaveillut ostavansa Barcelonasta. Nainen vetää perässään lentolaukkua, jonka vetokahvassa roikkuu pieni taxfree-pussi. Orvokki tietää, että pussissa on ylellinen miesten tuoksu. Samaa myskistä metsän siimestä on konetta lentävän Markuksen kauluksessa.

Nainen pysähtyy Orvokin eteen ja ottaa korista karkin katsomatta silmiin, laittaa sen taskuunsa kuin kauppa-kuitin, josta ei kehtaa kieltäytyä.

Kun nainen häviää putkeen, Orvokki haluaisi hetken verran juosta tämän perään ja kulkea huomaamatta tulo-aulaan asti nähdäkseen, onko joku naista vastassa. Miten tarina jatkuu. Uteliaisuus kuplii Orvokin sisällä ja laukaisee muistikuvia vastaavista tilanteista. Hän jää usein kiinni matkustajiin. Miettimään keitä he ovat. Mistä he ovat tulossa ja mihin menossa. Joskus jonkun vakavat silmät, vahingossa ohimennen korviin kantautuneet lauseet, tai muuhun asuun sopimattomat liian kalliit kengät voivat

vaivata häntä päiviä. Kerran hän mietti kuukausia naista, jonka otsalta silmän yli poskelle oli kulkenut paksu arpi, kerran taas pientä vilkasta poikaa, joka matkusti virkapukuisen poliisin saattamana.

Orvokki havahtuu, kun Jesse pukkaa häntä kylkeen.

– Hei haaveilija, paksit on ulkona. Menetkö suoraan kotiin vai jäätkö seuraksi aamupalalle?

– Kotiin. Pakko päästä nukkumaan.

– Etkö syö mitään? Ellen vedä kentällä kunnan brunssia, niin ajan Mäkkärin kautta kotiin. Ateria plussana ja ehkä lisäksi joku juusto tai pirtelö. Toisaalta tuossa on kassillinen niitä sponssisuklaita.

Jessen yli-innostunut kilkatus täyttää koneen kuin peltitölkissä pyörivä marmorikuula, kun hän kävelee tarkastamaan matkustamoita. Orvokki on lähdössä Jessen perään, kun kuulee kuinka ohjaamon ovi aukeaa. Ulos kävelee hänelle ennestään tuntematon perämies. Mies ottaa tasolle jääneestä korista kourallisen karkkeja, tunkee ne takkinsa taskuun ja huikkaa ovelta ”hyvät vapaat”. Orvokki nojaa taaksepäin nähdäkseen ohjaamon avoimesta ovesta sisään.

Markus on kumartunut täyttämään lentoasiakirjoja. Hän on laskenut lakkinsa kojelaudalle ja Orvokki näkee, että niskahiukset ovat hiestä kiharalla. Tumman takin selkämys on hilseen peitossa. Orvokin tekisi mieli mennä ja pyyhkäistä takki puhtaaksi, mutta hänellä ei ole mitään asiaa ohjaamoon, eikä oikeutta koskea lentäjään.

– Sinun olisi varmaan hyvä päästä nukkumaan.

Orvokki pelästyy Markuksen vaativaa ja toisaalta liian tuttavallista kehotusta. Hän suoristaa jakkunsa helman, skannaa läpi matkustamon. Jesse on ehtinyt jo koneen takaosaan, sieltä kantautuu edelleen ylipirteä hölötys.

– Sitä vaan mietin, että jos et syö, niin miten saat nukutua. Tai siis miten et herää nälkään. Nukun tämmöisen yks-plus-yks-vuoron jälkeen ainakin neljän tunnin tasoittavat ja sitten yritän valvoa vähintään pilkkuun. Jos löytyy jatkot, aina parempi.

Jesse on kävellyt Orvokin luokse ja ojentaa tälle dvd-matkakotelon.

– 4B:n taskusta löytyi tämä ja sukat vessasta. Kirjaatko ja vietkö kärryyn? No niin, nyt me lähdetään Orvokki vittuun tästä kusen polttamasta liiteristä.

Orvokki jää seisomaan matkustamoon. Jesse on jo putkessa laukkuineen.

– Hyvää yötä, Ruusunen. Mene nyt kuitenkin johonkin vapareilla, ettet kotiis kuole.

Orvokki kirjaa koneeseen unohtuneet tavarat ja katsoo vielä ohjaamoon. Jos Markus ei vetäisi keuhkojaan täyteen ja hengittäisi ulos nenän kautta tuhahtaen, voisi luulla että hän on kuollut tai poissa tolaltaan.

Markus pitkittää kotiinlähtöä, mutta ei siksi että haluaisi seuraa. Orvokki ottaa laukkunsa lukitusta kaapista ja tekee lähtöä. Ovella hän painautuu seinää vasten, kun siivoojat rynnivät koneeseen, ja kävelee vasta sen jälkeen humisevaan putkeen vetäen laukkua perässään.

2

Mikael sulkee oven hiljaa, ettei äiti herää. Hänen täytyy työntää olkapäällään ovea, niin lukko naksahtaa ja ovi menee kunnolla kiinni. Jos ovea ei pukkaa huolella, se aukeaa helposti itsekseen ja joku voi päästä näkemään mitä sen takana on. Joku voi haistaa rappukäytävään ovenraosta luikertelevän paksun ilman, joka on täynnä äidin väsymystä. Kodin ilma voisi houkutella jonkun kurkkaamaan, mistä paha haju johtuu. Mikael on tosin avannut keittiön ikkunan ja pessyt pyykkiä. Hän on oppinut hyväksi siivoojaksi. Piilottajaksi. Kätkemään murheet lipaston laatikkoon ja salaisuudet sängyn alle. Hän tietää, että todellisuus pitää salata.

On äidin, jumalan ja Mikaelin välinen asia miltä kodissa näyttäisi ja haisisi, jos hän ei olisi kasvanut reippaaksi pojaksi. Jumalalta ei tarvitse salata mitään. Eikä pystykään. Mikael tietää, että jumala näkee kaiken. Jumala haistaa kaiken. Se, ettei äiti jaksa vaihtaa vaatteita, on jumalan tahto. Mikael ei ole varma johtuuko hänenkin väsymyksensä jumalan tahdosta. Hänen väsymyksensä on erilaista kuin äidin. Hänen väsymyksensä on sellaista normaalia. Sel-laista, ettei jaksaisi laittaa ruokaa äidille. Ettei jaksaisi harjata äidin tukkaa ja lukea äidille satuja Raamatusta. Mikael

ei jaksaisi mennä kouluun, mutta hän on varma, että jumala ja viranomaiset tahtovat hänen menevän. Äiti ei tiedä mitä tahtoo. Toisaalta äiti ei tahtoisi päästää Mikaelia edes ulos asunnosta, mutta jos hän ei päästä, siitä syntyy vielä isompi ongelma.

Mikael tietää, ettei äiti jaksakaan enää sitä teatteria. Ettei tällä olisi nyt voimia vakuuttaa ketään siitä, että Mikaelin etu on olla kotona. Eikä hänkään halua enää Nuutisille. Sielläkin asuu se ihan sama jumala, joka on tehnyt äidin surulliseksi. Siellä jumala vain on hurjempi ja lujempi.

Jumala on täyttänyt Nuutisen Leon vihalla, jota Leo kutsuu auktoriteetiksi. Mikael oli muutaman kuukauden Nuutisilla Perhekoti Aamuruskossa eikä halua enää koskaan sinne, vaikka Vanamo tekikin maailman parasta lihamurekettä.

Kotona on helpompaa, tosin kotonakaan jumala ei ole enää heidän puolellaan. Jumala lymyilee tyhjiä kaapeissa ja valuu huomaamatta postiluukusta rappuun. Silloin kun jumala on poissa, kaikki on hetken ihan niin kuin ennen.

Mikael haistaa rappukäytävän ilmaa. Jostain leijuu ruoan tuoksu. Ehkä pekonin. Jotain hyvää ja rasvaista. Hän havahtuu ja katsoo kelloa.

Mikael on tarkka ajasta, koska hän tietää mitä myöhästyminen voi maksaa. Hän on tarkka kaikesta. Hän laittoi jo illalla valmiiksi puhtaat vaatteet tuolin karmille ja pakkasi repun. Läksyt hän oli tehnyt perjantaina, etteivät ne unohdu viikonlopun aikana. Hiukset on harjattu ja hampaat pesty. Hänellä on kumisaappaatkin, opettajalla ei pitäisi nyt olla mitään motkottamista. Hän oli löytänyt äidin vanhat saappaat, jotka ovat aivan sopivat, kun kärkeen sulloo vähän sanomalehteä.

Joku on kuitenkin se yksi miljoonasta.

Lentoemäntä Orvokki löytyy kuolleena kerrostalon pyöräkellarista. Samaan aikaan talossa asuva 8-vuotias poika katoaa. Häntä alkaa etsiä kriminaalipsykologi Kaisa Halla, joka on nähnyt uransa aikana jo liian monta vastaavanlaista tapausta.

Jenni Kokanderin **Yksi miljoonasta** on viiltävän kaunis romaani ihmisistä, jotka haluavat auttaa, mutta eivät osaa pelastaa edes itseään. Se pohtii tapaamme käsitellä menetyksiä - miten me suojelemme niiltä itseämme ja mitä tapahtuu, kun suojaus alkaa rakoilla tai sitä ei ole.

9 789520 435530

www.tammi.fi

84.2

ISBN 978-952-04-3553-0